

23.05.2016

POL-2016-6416

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi
liikennekaari@lvm.fi

LVM/2096/03/2015, 18.4.2016

Poliisihallituksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta liikennekaareksi sekä siihen liittyvistä laeista

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle liikennekaareksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Liikennekaari on osa hallituksen kärkihanketta, jolla toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säästöjen sujuvoittamiseksi. Tavoitteena on luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. Tätä kautta voitaisiin saavuttaa entistä paremmin käyttäjien tarpeisiin vastaavia liikennepalveluita ja mahdollistaa uutta liiketoimintaa sektorilla.

Liikennekaari yhdistäisi ja uudistaisi henkilö- ja tavaraliikennettä koskevat säännökset. Liikennekaarella ehdotetaan avattavaksi liikkumispalveluja koskevat olennaiset tiedot ja säädettäväksi lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuudesta. Näin liikenteen palvelut olisivat mahdollisimman hyvin kaikkien tavoitettavissa ja myös tarkoituksenmukaisella tavalla yhdisteltävissä.

Hallituksen esitys muuttaa nykyisen tiukasti säännellyn käytännön aivan perusteellisesti. Poliisihallitus esittää, että laki otettaisiin käyttöön kolmen vuoden kokeilulakina, jolloin lain voimassaoloaikana voitaisiin arvioida muutosten vaikuttavuutta liikenneturvallisuuteen ja harmaan talouden torjuntaan.

Hallituksen esityksen mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirasto toimisi yleisenä valvontaviranomaisena. Poliisin lupahallinnossa valvontatarve vähennee, kun taksikuljettajien ajolupien peruuttaminen ei ole poliisin tehtävä. Esityksen mukaan taksiliikenneluvan haltija valvoo kuljettajiaan. Taksiliikenteessä on kuitenkin 6000 yhden auton taksiluvan haltijaa, ajo-oikeuden menettäjä voi olla myös luvanhaltija, jonka pitäisi valvoa itseään.

Huolestuttavaa on, millä tavalla taksin kuljettamisen luvanvaraisuudesta luopuminen vaikuttaa liikenneturvallisuuteen tai asiakkaiden turvallisuuteen.

Alkolukon käyttöä takseissa ja linja-autoissa on saatu edistettyä alkolukon pakollisuudella päiväkotij- ja koululaiskuljetuksissa. Kun samoilla autoilla ajetaan myös muitakin henkilökuljetuksia, niin alkolukko on käytössä näissäkin kuljetuksissa. Ajatuksena on ollut alkolukon käytön lisääminen ammattimaisessa liikenteessä. Liikenneturvallisuuden näkökulmasta huolehtuu, jos liikenneturvallisuutta parantavaa laitetta pidetään kustannustekijänä ja sen puuttuminen tuottaa kilpailuetua esimerkiksi henkilöille, joiden tulot alittaa 10 000 euroa.

Alkoholiongelmaiset eivät vähene liikenteessä, etenkin kun hallitus on esittänyt alkoholi- ja tupakkatuotteiden myynnin sallimista ruoka- ja kauppoihin. Alkoholin vaikutusten alisten kuljettajien estäminen liikenteeseen olisi erityisen tärkeää silloin, kun ajoneuvossa kuljetetaan muita henkilöitä.

Poliisihallitusta huolestuttaa kevyiden ajoneuvojen (kolmipyörät, nelipyörät, kevyet- tai raskaat nelipyörät) salliminen taksiliikenteeseen. Nämä ajoneuvot ovat todettu turvattomiksi erilaisissa turvallisuustestauksissa eikä niitä pitäisi hyväksyä ammattimaiseen taksiliikenteeseen eikä muuhunkaan henkilöitä korvausta vastaan suoritettaviin kuljetuksiin.

Taksikuljettajaa koskeviin 3 luvun 1 §:n vaatimuksiin on lisätty 64 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan. Kuitenkin 2 §:ssä velvollisuudesta vaatimusten tarkistamisessa mainitaan ainoastaan rikosrekisteriote. Vakava piittaamattomuus on rangaistusvaatimuksella käsiteltävä asia, joten se ei ilmene rikosrekisteriotteesta vaan Oikeusrekisterikeskuksen sakkorekisteristä.

Harmaan talouden veromenetykset on arvioitu olevan vuodessa 4-5 miljardia euroa. Suomessa onkin noin parinkymmenen vuoden ajan toteutettu viranomaisyhteistyössä tehtyä tehostettua talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa. Huhtikuussa 2016 valtioneuvosto teki uuden periaatepäätöksen talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan strategiasta vuosille 2016-2020. Strategiaan liittyvää toimenpideohjelmaa ollaan parhaillaan viranomaisten toimesta valmistelemaan. Harmaan talouden torjunnan keskeisin tavoite on turvata rehellisesti toimivan yrittäjyyden ja liiketoiminnan toimintaedellytykset ja mahdollistaa riittävän vahva ja oikeudenmukainen verokertymä.

Tehokkaan ja ennalta estävän talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan sekä valvonnan kannalta nyt lausunnolla oleva liikennekaariluonnos sisältää varsin haasteellisia kirjauksia. Lakiesityksessä jopa kehoitetaan arvioimaan harmaan talouden torjuntamekanismeja uudelleen, jos ne rajoittavat taloudellista toimeliaisuutta ja torjuntaan käytetyt resurssit ylittävät saavutetut hyödyt. Lakiluonnoksen perusteluissa ei ole otettu lainkaan kantaa siihen, mitä vaikutuksia uudistuksella tulee olemaan harmaaseen talouteen ja sen torjuntaa ja sitä myötä viranomaistoimintaan. Arviointi olisi tullut ehdottomasti tehdä.

Mm. joukko- ja tavaraliikenteen sääntelyn merkittävä keventäminen ja jakamistalouden hyödyntäminen lisäävät yrittäjyyttä. Toisaalta kyseiset toimet mahdollistavat entistä helpommin harmaan talouden laajenemisen.

Lakiluonnoksessa esitetyillä viranomaistoimilla tehokasta valvontaa ja harmaan talouden torjuntaa ei voida toteuttaa.

Poliisihallitus katsookin, että liikennekaariluonnoksen vaikutuksia olisi arvioida kokonaisuudessaan talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan näkökulmasta.

Poliisiylitarkastaja

Samppa Holopainen

Poliisitarkastaja

Heikki Ihalainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Aspo-asianhallintajärjestelmässä. Poliisihallitus 23.05.2016 klo 15.01. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Jakelu

Jakelun mukaan

Tiedoksi

Poliisijohtaja Timo Saarinen